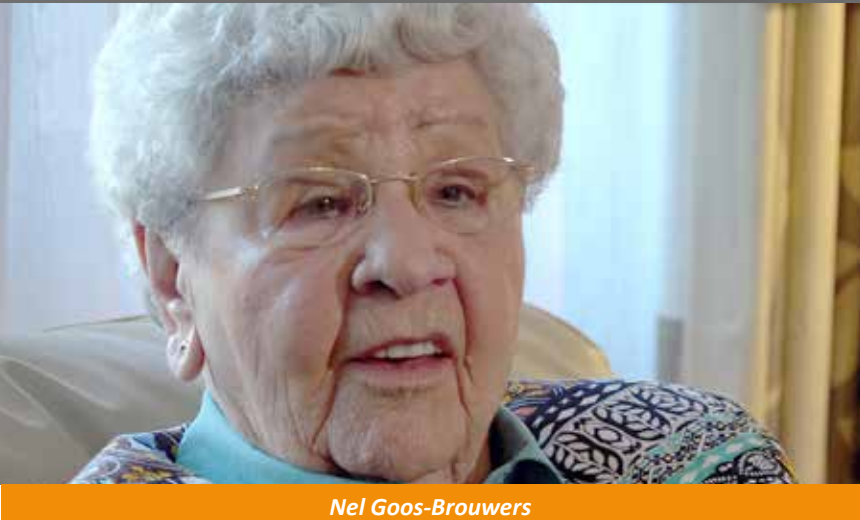

Onder de rook van het vliegveld

Door de nabijheid van het vliegveld hebben de inwoners van Gilze, Rijen, Hulten en Molenschot extreem veel geleden in de Tweede Wereldoorlog. Tientallen dodelijke slachtoffers, verwoeste huizen en gebouwen, wanhoop, angst, intens verdriet.... Nu, 75 jaar later, vieren we de bevrijding. Maar de herinneringen blijven. In deze tweewekelijkse rubriek kijken we met enkele inwoners terug naar oorlog en bevrijding. Hoe beleefden zij die als kind?

Deze pagina is samengesteld door Heemkring Molenheide • Tekstredactie: Mariëlle van Hezewijk
Fotoredactie: Piet Weterings • Opmaak: Weekblad Gilze en Rijen

Nel Goos-Brouwers

Nel Goos-Brouwers uit Gilze: 'We waren er allemaal nog, maar heel de zaak was weer kapot'

Ze was nog een kind toen de Tweede Wereldoorlog begon, maar als dertienjarig meisje maakte Nel Goos-Brouwers alles heel bewust mee. Het gezin Brouwers-Wenselaars, waar ze één van de dertien kinderen was, woonde aan de Bavelseweg in Gilze, vlakbij het vliegveld. Ze zaten er - hoe wrang het ook klinkt - op de eerste rij.....

De inval van de Duitsers in mei 1940? Ze weet het allemaal nog goed. Ook nu ze 92 is. "Ze trokken met tanks, vrachtauto's, keukenwagens en kanonnen langs onze boerderij. Hele rijen zwaarbeladen soldaten, dat ging dag en nacht door. Op een nacht werd er bij ons op de voordeur gebonkt. Mijn vader deed open en daar stond een officier. Hij wilde slaapplaatsen voor de soldaten. Die moesten op toerbeurt de vier zware kanonnen bewaken, die ze aan de overkant op de hoge akker had-

den neergezet. Mijn vader zei: 'Ik heb dertien kinderen, alles is bezet'. Maar de officier wilde dat met eigen ogen zien. Eerst in de opperkamer, waar wij met zes meisjes sliepen. En daarna op zolder, waar de jongens lagen. Toen was hij overtuigd."

MUNITIEKISTEN IN DE STAL

"Van slapen kwam natuurlijk niet zoveel meer en we moesten 's morgens vroeg op. Mijn oudste broers en zussen om de koeien te melken. Wij als kinderen kwamen wat later uit bed en wisten niet wat we zagen toen de deur tussen de keuken en de koestal openging. Waar de koeien altijd stonden, lag op een dikke laag houtkrullen met de ransel onder hun hoofd een heel gelid soldaten te slapen. Op de voorvloer van de stal zagen we hoog opgestapelde munitiekisten staan. Die hadden ze ook mee naar binnen gebracht. Toen beseften we, we hebben inkwartiering. Dat duurde een dag of drie, daarna sliepen de soldaten in tenten, die bij de kanonnen stonden; nog later werden dat bunkers. Maar ze liepen bij ons nog heel de dag af en aan. Om water te halen en eetketeltjes af te wassen bijvoorbeeld."

ALLERERGSTE

Dagelijks loeiden de sirenes, dagelijks vielen er bommen op het vliegveld of ernaast. De buurt kreeg heel wat te verduren en tot tweemaal toe besloot het gezin Brouwers voor een poosje te evacueren. Mevrouw Goos: "Maar op 5 juli 1944 was het allereerste bombardement. De sirenes gingen en we vlogen allemaal naar de schuilkelder. Sommige bommen vielen heel kort bij, we hoorden ze fluiten. Het opstuwende zand vloog de schuilkelder in. Toen het signaal veilig klonk, waren we er allemaal nog, maar heel de zaak was weer kapot en we waren onnoemelijk geschrokken. Ineens kwam een buurvrouw huilend bij ons achterom; de wasstekken nog in haar schort. 'De bommen zijn bij ons gevallen', zei ze, 'en onze zoon Harrie (16 jaar) heeft

de schuilkelder niet kunnen halen. Hij ligt voorover op het erf, hij is dood. En mijne man is bij het horen van het alarm wel van de akker naar huis gekomen, maar wilde het paard nog op stal zetten. Nu zie ik hem nergens meer'. Mijn vader zei: 'Jij blijft hier en ik ga jou man zoeken'. Op weg daarnaar toe, halverwege het zandpaadje lag al een man dood. Een koopman uit St.Willibrord, die bij ons bijna wekelijks met de fiets langskwam. Bij de boerderij direct naast ons zag mijn vader voor de ingang van de schuilkelder de buurvrouw dood liggen, haar buik op een geldkistje. Aan de andere kant lag haar man, doorzeefd met scherven. Hij is zijn hele leven zwaar gehandicapt gebleven. Hun kinderen hadden de schuilkelder wél gehaald. Een boerderij verder vond mijn vader de bewuste buurman in de paardenstal. Gehurkt achter zijn paard, het bovenste deel van zijn schedel was eraf. Dat laatste heeft hij bij terugkomst niet tegen de buurvrouw verteld."

ANGSTIGE BEVRIJDING

Ook het gezin Brouwers snakte naar de bevrijding. Mevrouw Goos: "In juni 1944 hoorden we dat de Engelsen Frankrijk binnengevallen waren en mijn vader voorspelde: 'Het zal nog wel even duren, maar dan komen ze via Bels en daarna zijn wij aan de beurt'. En inderdaad we hoorden het gerommel van de bombardementen steeds dichterbij komen. 'Volgens mij zitten ze al in Bels', zei mijn vader op een dag en toen ging het eigenlijk heel vlug." Toch zou 27 oktober 1944 nog een heel angstige dag voor het gezin worden. "De Duitsers waren 's morgens al heel vroeg vertrokken. We stonden allemaal aan straat te kijken en zagen om de hoek een Engelse tank aankomen. De soldaten er bovenop. Maar uit de richting Bavel kwamen twee Duitsers op een motor aangereden. Ineens zagen ze die tank de hoek om komen. Ze

Ravage na het 'allereerste' bombardement op 5 juli 1944

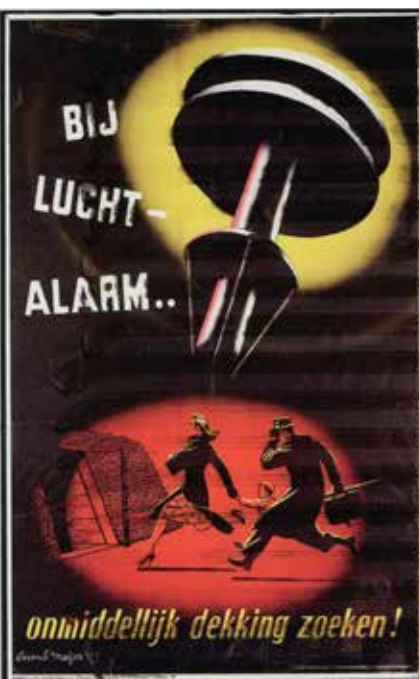
schrokken, sprongen van de motor en schoten de greppel in. De Duitsers zijn aan de achterkant ons huis binnengeslopen. Maar wij wisten daar niks van, wij zaten intussen alweer in de schuilkelder, omdat het alarm was afgegaan. De soldaten op de tank zagen onze schuilkelder, dachten 'daar zitten die Duitsers in' en hadden hem bijna plat gereden, met ons allemaal erin. Maar mijn oudste broer sprong naar buiten, zwaaide met z'n armen en riep 'allemaal naar buiten komen'. Toen zagen de Engelsen dat wij een gezin waren. Ze wilden eerst de schuilkelder controleren. Geen Duitsers daar. Toen wilden ze met de bajonet op het geweer het huis in, met mijn vader en oudste zus voorop. Die moesten alle kamers opendoen. Ook daar geen Duitsers te vinden. De kelder was de laatste mogelijkheid. En daar zaten ze. Ze zwaaiden met een zakdoek, gaven zich over en werden meegenomen. Voor ons was

dat heel angstig allemaal."

"Daarna was er geen Duitser meer te bespeuren en kwam de ene Engelse tank na de andere bij ons achter het huis door. Ze deelden van alles uit. Kaugom, cornedbeef, chocola, sigaretten. Verstaan konden we ze niet, maar we knikten maar ja en nee. 'Nu zijn we bevrijd', zeiden we. 'Ja,' zei onze pa, 'nu zijn de Duitsers weg en voor deze hoeven we niet bang te zijn.' "

BOEK EN DOCUMENTAIRE

Nel Goos-Brouwers heeft haar oorlogsherinneringen nog veel uitgebreider beschreven in 'Mijn leven als tienermeisje in de oorlog 1940-1945'. Dit aangrijpende verhaal stelde ze beschikbaar voor het nieuwe boek 'Bedankt voor de vrijheid die jullie bevochten', een uitgave van Heemkring Molenheide met verhalen van inwoners van onze gemeente. Het is verkrijgbaar bij Novy in Gilze en Bruna in Rijen. Mevrouw Goos is bovendien te zien in de documentaire van de heemkring, 'Overleven in de schaduw van het vliegveld', die net in première is gegaan.

'Dagelijks loeiden de sirenes, dagelijks vielen er bommen op het vliegveld of ernaast'

Engelse tank bij de bevrijding op 28 oktober 1944

Gilze één grote ravage

Op 5 juli 1944 werd Gilze zwaar gebombardeerd door de geallieerden. Ze lieten de kern van het dorp als één grote ravage achter. Kraters van wel 5 tot 6 meter diep, overal lag puin en mensen liepen ontredder op straat. In totaal vielen er 21 doden en veel inwoners raakten gewond. De volgende dag begroef Gilze alle overledenen in een gemeenschappelijk graf.

9 OKTOBER 2019 → 1944

WAT GEBEURDE ER PRECIËS 75 JAAR GELEDEN?

- Ze komen eraan, de geallieerden.
- Baarle-Nassau en Alphen zijn bevrijd en onze gemeente ligt in de frontlinie, doelwit van vele granaatbeschietingen.
- De Duitsers bereiden zich voor op de terugtocht. Op 10 oktober blazen ze in Gilze de molen, het nieuwe raadhuis en de watertoren op. Het enige hoge gebouw dat nog staat is de kerk. Nog wel.....

MEER OVER 1940-1945 WETEN?

Meer lezen over de Tweede Wereldoorlog in onze gemeente? Heemkring Molenheide heeft ook digitaal heel veel informatie voorhanden. In de tijdmachine, de beeldbank en op de speciale Tweede Wereldoorlog-website met onder andere de herinneringsfietsroute. Ze zijn allemaal te bereiken via www.heemkringmolenheide.nl. En dan is er ook nog onze wiki, die u via www.wikimiddenbrabant.nl kunt bereiken. Op www.75jaarvrijheidgilzerijen.nl vindt u alle informatie over de activiteiten die nu rond de bevrijding in onze gemeente plaatsvinden.